

התמודדות. התמודדות. התמודדות: שימון פרס כבעולה. נואם. מתפלמס ומצביע. במאבק עם יצחק רבין על הבכורה במפלגה

כיפר, בעיניו, על הפגם האסתטי שבכיווגראפיה שלו — חוסר שריות הקרבי.

● לאסוף את השברים

לקראת הבחירות של 1977, החליט פרס להתמודד שוב על ראשות המפלגה, ולהביס את רבין. ההתמודדות הי מרתקת נערכה לעיני כל, ושוב הגיע פרס עד לסף הניצחון, ואליו לא בא.

1445 קולות בוועידה ניתנו לרבין, 1404 לפרס. אחוז אחד של הקולות הבריע.

אולם היוצרות התהפכו באופן דרמטי. שבועות מעטים לפני הבחירות פירסם דן מרגלית בעיתון הארץ ידיעה על כך שיש ללאה רבין, אשת ראש הממשלה, חשבון אסור בכנק אמריקאי. זה נראה כעניין מבוטל, אך כעבור ימים התברר כי יש שני חשבונות, והם מגיעים ל-23 אלף דולר. אשתו של רבין הועמדה לדין. רבין הודיע שהוא יוצא לחופשה ומעביר את ניהול הממשלה לידי פרס.

רבים האמינו כי הידיעה על חשבון הבנק הודלפה למרגלית, שזנא מושבע של רבין, עליידי סוכניו של פרס.

כך, למרות הכל, הועמד פרס בראש המפלגה ערב הבחירות. היה נרמה שעלייתו לכס ראש הממשלה מובטחת. אך היתה זאת ברכה שהפכה קללה. בבחירות אירע המהפך ההיסטורי, מיפלגת העבודה — בהנהגת פרס — איבדה בפעם הראשונה את השלטון.

היו שהאשימו בכך את תקופת כהונתו של רבין ואת פרשת החשבון האמריקאי. היו שהטילו את האשם בגילויי השחיתות (ובעיקר שתי הפרשות של אשר ירלין ואברהם עופר, שפורסמו עליידי העולם הזה). אך אי אפשר היה להתעלם מכך שפרס הוא שעמד בראש המפלגה במערכת הבחירות וכי הוא היה האחראי הישיר לכישלון.

אדם אחר היה נשבר אחרי אכזבה בזאת. אך לא פרס. בסבלנות העקשנית האופיינית לו, קם למחרת היום כדי לאסוף את השברים ולבנות את המפלגה מחדש.

מי ("מלחמת הגנרלים"). לפרס, אי שהרכש הוותיק, היה פיתרון לכל הבעיות: יותר נשק, יותר כוחות. בתקופה זו החלה ההתפתחות שתוצאותיה התגלו כעבור שנים במלחמת הלבנון: צה"ל עיכל מאסות עצומות של נשק, ממדיו גדלו ותפחו, אך הוא חדל מלהיות צבא גמיש, זריז, בעל-תושיה. הרפורמה הדרושה ביותר — איחוד כוחות-היבשה — לא בוצעה, מפני שעוורה התנגדות של בעל-החזקה בצה"ל.

כל זה הסתר עליידי מיבצע שריתק את העולם, ושהביא את היריבות בין פרס ורבין לשיאה המבווער ביותר.

מטוס צרפתי, ובו נוסעים ישראליים, נחטף והונח באנטבה שבאוגנדה. אחרי כמה ימים שוגרה יחידה של צה"ל לשחררם במיבצע נועז. המיבצע הצליח, והעולם כולו עמד נפעם ומשתאה. שוב התגלו הישראליים כסופרמנים, ויוקרת צה"ל זינקה לשחקים.

הכישלון הוא יתום, להצלחה יש אבות רבים. החלה מערכה פרועה להפקעת ההילה.

רבין, כראש הממשלה האחראי, תבע אותה לעצמו. כך עשה מוטה גור, הרמטכ"ל, ואילו פרס הפיץ תיאור שלפיו עמד הוא לברו על רעתו שיש לשחרר את החטופים ככות, כאשר רבין וחבריו כבר היו מוכנים להתקפל ולהסכים לשיחרור אסירים פלסטיניים תמורת בני-הערובה. פרס התנגד לכך כחריפות, מפני שזה עלול היה להוות תקדים מסוכן.

(איש משניהם לא יכול היה לנחש כי כעבור תשע שנים, בתשמ"ה, יחליטו ראש הממשלה פרס ושר-הביטחון רבין ביחד לשחרר 1150 אסירים פלסטיניים תמורת שלושה שבויים ישראליים. בעיסקה שהסעירה את הארץ ושוכתה בגינוי חריף מצד חלק גדול של דעת-הקהל).

פעולת-אנטבה היתה הימור מסוכן, שיכול היה להיכשל בנקל ולעלות בחיים רבים. קשה לדעת מי היה אז תובע לעצמו את הבעלות עליה.

מכחינה צבאית, היתה לפעולה תוצאה שלילית. היא הרימה את המוראל בצה"ל, אך היא גם הרדימה אותו. היא גרמה להרגשה שהכל בסדר, שכל הפגמים תוקנו. הרגשה זו היתה רחוקה מאוד מן המציאות.

לפרס היתה פעולת-אנטבה פרק חשוב בחייו. סוף סוף היה מעורב בסעולה צבאית אמיתית. הדבר

יתכן כי גם ענייני-מדינה חיוניים הוקרבו על מזיבת יריבות זו.

למשל: אחרי מלחמת יוסי-הכיפורים כרתה ממשלת גולדה דיין קצרת-הכהונה הסכמים להפרת-כוחות עם מצרים וסוריה. צה"ל נסוג מכמה שטחים בדרום ובצפון. כאשר עברה הממשלה לידי רבין, תבע ממנה הנרי קיסינג'ר הכל-יכול לעשות הסכם כזה גם עם המלך חוסיין, ולהחזיר לירדן שטח-אדמה כלשהו במיזרח. הוא הזהיר את ממשלת-ישראל שאם לא תגיע להסכם עם חוסיין, תצטרך בעתיד לשאת-ולתת עם אש"ף.

רבין ופרס שותפים להתנגדות הטוטאלית לאש"ף ולכל אופציה פלסטינית, אך הם לא היו מוכנים להחזיר מילימטר אחד משטח הגדה לחוסיין. כל אחד חשש מפני השני — שמא יואשם עליידי ברכוביות ונממכות-קומה. הם נפגשו שלוש פעמים בחשאי עם המלך חוסיין, דיברו עימו באדיבות והתלוצצו עימו — אך סירבו בהחלט לעשות עימו הסכם להפרת-כוחות. התוצאה המיידית: בוועידת-הפיסגה הערבית ברבאט ניטל מחוסיין ייצוג העניין הפלסטיני, ואש"ף זכה בהכרה ככנציג החוקי הביעדי של העם הפלסטיני.

רק אחרי משברים גדולים הגיעה הממשלה להסכם חלקי שני עם מצריים. הרבר התעכב, מפני שפרס התנגד בחריפות לנסיגה ישראלית ממעברי המיתלה והגיד, אלא אם כן תכריז מצריים על הפסקת הלוחמה. רבין ושר-החוק אלוז לא העזו להיות פחות קיצוניים מפרס.

נוצר משבר עם ארצות-הברית, הנשיא לינדרן ג'ונסון הודיע שהוא, מעיין מחדש ביחסים עם ישראל, פרס הטיל על האלוף ישראל טל להבין תוכנית למילחמה חדשה. אך בסוף נבנתה ישראל, ודרישת האמריקאים התקבלה.

● הרבה אבות להצלחה

גלל כל העיסוקים האלה לא נותר לפרס זמן רב לעסוק גם בצה"ל. הפגמים הגדולים, שהתגלו בצה"ל במלחמת יום-הכיפורים, לא תוקנו. הרמטכ"ל, מוטה גור, שם קץ לוויכוח הפניי

חתרן בלתי-נלאה: פרס מרליק סיגריה לרבין בעת המאבק 1975. בשיחה ידידותית עם מתנחלים (משמאל: בני קצובר) בסבסטיה